

Professoren fra Sølvgade

Albert Henriksen Friis 1857-1925

Når marstallerdrengene efter konfirmationen blev spurgt, var spørgsmålet ikke: ”Hvad skal du være?”, men: ”Hvilket skib skal du ud at sejle med”. Sådan var det omkring år 1900. Der var undtagelser selv om de var sjældne. Denne artikel beskriver en af de få undtagelser. Skippersønnen Albert Henriksen Friis som blev født i Sølvgade 22 som 7. barn i en stor søskendeflok. Han blev tidligt spottet til at have boglige og teoretiske talenter. Efter endt skole og privatundervisning i hjemmet i Marstal flyttede Albert til København hvor han tog studentereksamen og lægevidenskabelig embedseksamen, forsvarede en doktorafhandling, blev professor og skabte sig en karriere i det nordsjællandske.

Gennem hele vores ungs- og voksenliv har vi to forfattere til denne artikel interesseret os for slægten – men aldrig hørt et ord om Albert og hans karriere. Derimod fik vi historierne om søfolkene i familien og deres meritter – det kunne man forholde sig til. Vi kan forestille os at Alberts virke har været fremmedgjort og uforklarligt for familien og derfor ikke blev nævnt.

Albert var broder til vores fælles oldefar Christen Henriksen Friis. En anden efterkommer efter en søster til Albert, Frk. Kromann (Inger Marie Kromann, Danmarksgade 7 1910-2000) som i hele sit liv fungerede som lærer på Marstal skole fortalte os engang i slutningen af 1980’erne at der i familien var en professor, Det har vi så gennem mange år funderet over og hen ad vejen fundet forskellige oplysninger og nu har vi forsøgt at samle dem og lavet en beskrivelse af Alberts liv og baggrund.

Hans karriere har ikke været typisk for skipperbørnene fra Marstal

Lise Friis, Nivå og John Rasmussen, Idestrup

Indhold

Professoren fra Sølvgade	2
Albert og hans virke på Ebberødgård	4
Morddrama på Ebberødgård	6
Hustruen	7
Alberts forældre – Albert og Inger Marie	7
Huset i Sølvgade i Marstal	10
Skibene	11
A. H. FRIIS, topsejlskonnert	11
INO, Skonnertbrig	11
HERMAN, skonnert	11
DE FEM SØSKENDE, jagt	12
EMILIE, skonnert	12

Professoren fra Sølvgade

Albert Henriksen Friis blev født 25.11.1857 i Sølvgade 22 i Marstal som det 7. barn i en søskendeflok på 8 børn. Faderen havde sammen navn nemlig Albert Henriksen Friis.

Hvis Albert jun. skulle følge sædvanen og gøre som alle andre skippersønner skulle han være sømand og stikke til søs efter konfirmationen. Men sådan kom det ikke til at gå Albert jun.

Ved dåben i Marstal kirke 10. januar 1858 angives han som søn af skipper Albert Henriksen Friis og hustru Inger Marie Rasmussen af Marstal (40 år) (Marstal kirkebog, fødte side 56, 1851-1866, s. 56) – Albert blev båret af moderen og faddere var mølleforpagter Juhl, skipper Albert Hansen Hermansen Albertsen, ungkarl Albert H. Albertsen, pigen Maren Kristine Friis alle af Marstal.

Skolegang og opvækst hører vi ikke umiddelbart noget til og første gang vi igen møder Albert er ved konfirmationen i Marstal kirke den 3. marts 1872 (Marstal kirkebog, konfirmerede, side 7, 1871-1891, s. 7). Alberts kundskaber bedømmes til ug (udmærket godt) hvilket er meget usædvanligt – så her er der en indikation af at Albert har nogle særlige talenter. De øvrige konfirmander får bedømmelsen mg (meget godt), t (tilfredsstillende) eller g (godt) og enkelte mdl (mådeligt) – dog får ved samme konfirmation Knud Jensen Rasmussen søn af skipper Rasmus Clausen Rasmussen og hustru Karen Bager også bedømmelsen ug i kundskaber.

Albert skriver i en bibliografi i et skrift om Københavns Fødselsstiftelse 1887 (Stadtfeldt, 1887, s. 63): At han i 17års alderen bliver discipel på Borgerdydskolen på Christianshavn. Dette efter at have nydt privatundervisning i hjemmet. Albert dimitterer fra Borgerdydskolen 1877 med 1ste karakter. I 1878 tager han filosofikum med karakteren ug og i sommeren 1884 den lægevidenskabelige embedseksamen med førstekaraktter – her følger et citat fra hans bibliografi: ”Da den hjælp, der i disse studieår kunne ydes mig fra hjemmet ikke var tilstrækkeligt til mit underhold måtte jeg selv bidrage en del dertil ved at undervise, ligesom også Regens- og mommunitetsstipendiet, som jeg erholdt 1880, var mig en god støtte”

Altså en bemærkning om at hjemmet i Marstal ikke kunne støtte Albert fuldt ud med sine studier og sit ophold i København – her skal det lige bemærkes at faderen var en af de mest velstillede personer i Marstal – men åbenbart ikke har kunnet eller villet støtte sønnen Albert med sine studier.

1.februar 1880 opholder Albert sig i Nørre Voldgade 24, 5. sal som stud. med og chir (Folketælling, Nørre Voldgade, 1880, s. 214) – han er logerende hos købmand Peder Eduard Nicolaj Haase og dennes hustru Caroline Antoinette samt deres 9 børn

1.februar 1885 bor Albert på skolen på Frederikssundsvej 31c på 1. sal som tilrejsende logerende hos førstelærer Christen Lauridsen Christensen, 32 år og født i Marstal og dennes hustru Augusta Karen Wilhelmine, 27 år og født i København. Alberts profession er læge og han er ugift (Folketælling, Frederikssundsvej, Utterslev, 1885, s. 69). På dette tidspunkt er Albert reservelæge kandidat ved kommunehospitalet

Christen Lauritsen Christensen er født 7. december 1852 i Gudsgavemark og straks hjemmedøbt. Dåben er publiceret i Marstal 19.12 1852 (Marstal kirkebog, fødte mænd, 1851-1865, s. 16) – Christen er 7. barn af parcellist Christen Lauritsen Christensen og hustru Maren Sophie Møller i Gudsgavemark – det ligner at Christen er opvokset i trange kår i en stor søskendeflok og så har formået at bryde den sociale arv og blevet førstelærer på skolen på Frederikssundsvej.

Alberts karriere er indtil videre: (Stadtfeldt, 1887)

1877: Student fra Borgerdydskolen på Christianshavn

1878: Filosofikum

1884: Lægevidenskabelig embedseksamen

1884 1. aug til 1.2.1885: Reservelæge ved kysthospitalet på Refsnæs

1885: Studier på fødselsstiftelsen

1885 1. juli: Fast kandidat på kommunehospitalet

1887 1. juli: Forsvarer doktorgrad ”Om den i København i året 1886 herskende epidemi af meningitis cerebro spinalis”

I Kraks blå bog 1910 (Kraks blå bog, 1910, s. 122) nævnes Albert- foruden beskrivelse ovenfor angives at han

1888-1891 er læge ved Kommunehospitalet afd VI

1892 er forstander ved Ebberødgaard åndsvageanstalt og fra 1898 overlæge samme sted

I samme Kraks blå bog 1910 nævnes at han er gift med Wilhelmine født 19.12. i København som datter af proprietær S.P. Jensen og hustru Anne født Larsen

Albert er viet 19.oktober 1893 i Sankt Stefans kirke (Kirkebog, Skt. Stefan, fødte og viede, 1892-1903, s. 178) til Wilhelmine Frederikke Louise Jensen som er født 19.12. 1863 i Rådmandsmarken, Sct. Johannes sogn (Kirkebog Svt. Johannes sogn, fødte, 1861-1869, s. 96) som datter af gartner Søren Peter Jensen og hustru Ane født Larsen, Utterslev. Ved bryllup angives hun at bo på Frederikssundsvejs skole. Forlovere er førstelærer Chr. L. Christensen, Frederikssundsvejs skole og landvæsenskommisær C.A. Chr, Berg, Alhambravej 8

Ved brylluppet er det sandsynligt at forældrene fra Marstal ikke deltager da faderen ikke optræder som forlover (måske ligger moderen Inger Marie syg derhjemme da hun dør 20.3.1894)

Albert og Wilhelmine har en adoptivdatter Dagny – Dagny er konfirmeret i Birkerød 29.9.1907 (Kirkebog, Birkerød, 1906-1913, s. 251) og angives som født 1.8.1893 og døbt i Skt. Stefans kirke 22.10.1893

Albert forbliver forstander på Ebberødgaard indtil han søger sin afsked på grund af svagelighed som 67-årig i 1925. I mange år havde Friis et svækket helbred og fik på den konto mere lægelig assistance (Hvam, 1993, s. 59)

7.11.1912 flytter Albert og Wilhelmine til Studiestræde i København (Politiets registerblade, 1912) – ifølge andre oplysninger har de stadigvæk bopæl på Ebberødgård så der er sikkert tale om en ekstra adresse

Ved folketælling 1925 bor Albert og Wilhelmine Borups Alle hus no. 141 på 1. sal (Folketælling, København, Borups Alle, Frederiksberg, 1925) – her angivet at de 25.3.1905 er tilflyttet fra Ebberødgaard, Birkerød sogn

Albert dør 31. januar 1929 på Københavns kommunehospital (Rigshospitalet) og begravelsen foregår fra Holmens kirke den 5. februar 1929 og Albert begravnes på Vestre kirkegård i København – Ved død bor Albert på adressen P. Skramsvej 11 (Holmens kirkebog, døde, 1923-1935, s. 101)

- Der er jo lidt symbolik i at Albert begravnes fra Holmens kirke (søfartskirken i København) så han hermed slutter sit jordiske færd i maritime omgivelser ligesom da det hele startede

I 1918 udnævnes Albert til ridder af Dannebrog og modtog 1925 dannebrogsmændenes hæderstegn (Kjøbenhavns Amts Avis, Konservativt organ for Gentofte og Lyngbykredsen, 1921-1943, s. 2.2.1929) Disse kendsgerninger stammer fra levnedsbekræftelsen i Københavns Amts Avis i forbindelse med Alberts død. I samme artikel noteres at Albert har udført et stort og besværligt kald som forstander på Ebberødgård. Citat: ”Han havde udholdenheden, viljen og den resignation, der er de nødvendige betingelser for at bestride en så vanskelig post, hvor man på forhånd skulle betragte alt håb som lukket ude. Det var et vanskeligt

menneskemateriale der var undergivet professor Friis' forsorg – vel nok det ringeste man kan forestille sig. Men han forstod alligevel i den grad det var gørligt at få disse stakkels individer beskæftiget, således at de i ringest mulig grad var sig selv og samfundet til besvær”

Denne beskrivelse fortæller at Albert havde de gamle marstalske dyder. Han er udholdende og viljestærk. Han beskrives som foregangsmand inden for forsorgen – beskrivelsen fortæller også meget om datidens syn på forsorgen.

Desuden:

Medlem af bankrådet for Birkerød og omegns bank fra 1918 til sin død 1929 (Anmeldelse til Handelsregistret, 1918)

(faderen var jo også regnskabsfører i Låne- og sparekassen i Marstal)

Om Alberts tilknytning til Marstal fortælles der stort set intet om – vi ved ikke om han har været i kontakt med forældre og søskende – dog er der en annonce i Berlingske politiske og advertisementstidende den 25. august 1905: ”Min kære fader, skibsrheder Albert Henriksen Friis, døde den 18. august, omtrent 90 år gammel. Ebberødgaard den 23. august, Albert Friis, Prof. Dr., med. Begravelsen har fundet sted i Marstal” (Berlingske politiske og advertisementstidende, 1905, 25. august)

Albert har skrevet flg. Bøger/skrifter:

- Bidrag til Spørgsmaalet om Arvelighed og Disposition indenfor Aandssvagheden : Særtryk af "Nordisk Tidsskrift for Aandssvage-, Blinde- og Vanføre-Lagen samt for Abnormsagens Fællesanliggender"
- Nogle Tilfælde af Drøvtygning hos Mennesket : Særtryk af "Nyt Tidsskrift for Abnormvæsenet" 10 de Hæfte 1899
- Om den i København i aaret 1886 herskende epidemi af meningitis cerebrospinalis. Bidrag til sygdommens pathologi. (doktorafhandling)

I dag bruges Alberts bøger og forskning stadig blandt fagfolk og studerende

Albert og hans virke på Ebberødgård

Ebberødgaard som ligger ved Birkerød i Nordsjælland omtales første gang skriftlig i 1346 (Hvam, 1993). Gården har indtil 1892 virket som gods. I 1892 rykker åndsvageforsorgen ind på gården. Åndsvageforsorgen startede i 1855 hvor man i Danmark begyndte at gøre en indsats for at hjælpe de ”åndsvage”, som var betegnelse dengang. Institutionen blev etableret af behandlingsmæssige årsager. Lignende institutioner blev tidligere benævnt ”idiotanstalter” men med overtagelsen af Ebberødgaard blev betegnelsen ”åndsvageanstalt” (Hvam, 1993, s. 38). Der var en diskussion om ”åndsvage” var farlige: Albert var af den overbevisning ”at det i virkeligheden kun er et ringe mindretal, hvis tilstand er således, at den retfærdiggør anbringelse i en forbryderkoloni (Hvam, 1993, s. 39) – en aldeles sympatisk holdning hos Albert. Andre beslutningspersoner havde en anden holdning og der blev således i 1912 oprettet Livø-anstalten hvor ”farlige” personer fik ophold.

Albert Friis blev ansat på Ebberødgård fordi der var behov for en lægefaglig leder (Hvam, 1993, s. 58)

Albert - fra arkiv.dk Birkerød lokalarkiv

Førhen havde der været en landbrugsfaglig leder men nu skulle der fokus på det lægevidenskabelige

Albert Friis (til højre) på stuegang 1905 med reservelægen (nr. 2 fra højre) Frk. Knudsen, en alumne (som beboerne blev kaldt) og plejemoder frk. Schake (Hvam, 1993, s. 58) og arkiv.dk/Birkerød lokalarkiv

Albert var ingen udpræget dynamisk mand, snarere den besindige administrator, der sjældent forivrede sig. Udadtil markerede han sig ikke så meget som andre gjorde på andre institutioner (f.eks Brejning). Albert havde videnskabelige interesser og beskrev således arvelighedsforholdene hos de første 600 beboere. Ligeledes var han leder og deltog i kriminalistforeningens store undersøgelse om værgerådsbørn. I denne undersøgelse deltog også professor Wimmer som senere udgav en banebrydende bog som danner grundlag for psykiatrien i Danmark (Hvam, 1993, s. 58-59)

Stuegang på sygehuset på Ebberødgård – fra venstre: reservelægen Dr. Krigsfeldt, assistent Frk. Mouritzen, patient, overlægen Dr. Friis og sygeplejersken Frk. Christensen – arkiv/Birkerød lokalhistoriske arkiv

August Nicolai Marius Wimmer 1872-1937, læge (Ostenfeldt) – udtrykket ”er du wimmer” siges at stamme fra samme Wimmer og med betydningen – ”er du åndsvag og skal behandles af Wimmer”

I 1909 var Ebberødgård og Albert Friis i særdeleshed i ilden. Peter Sabroe (1867-1913) også kaldet børnenes ven var folketingsmedlem og medlem af tyendekommissionen. Peter Sabroe tog på besøg på institutionen og holdt øje med disse. Således også en stor sag om Ebberødgård og Albert i 1909, I folketinget proklamerede Sabroe : ”Han (Albert) er mulig en dygtig teoretiker men han er en slet praktiker” Ministeren fandt at angrebet på Friis: ”er sikkert adskilligt overdrevne og jeg mener at de snarest bør tilbagevises” – og tilføjer: ”Om der kan være en og anden lille mangel i hans praktiske evner ved jeg ikke, men som teoretiker er han i alt fald fremragende” (Hvam, 1993, s. 59)

Albert forbliver forstander på Ebberødgård indtil han søger sin afsked på grund af svagelighed som 67-årig i 1925. I mange år havde Friis et svækket helbred og fik på den konto mere lægelig assistance (Hvam, 1993, s. 59)

Forstanderboligen på Ebberødgaard (hvor Albert boede – lidt større end Sølvgade 22) – arkiv.

Morddrama på Ebberødgaard

Nedenstående avisartikel fra Rudersdal Avis beskriver et morddrama på Ebberødgaard hvor Albert var involveret (Rudersdal Avis, 2008, 20 maj)

En af anstaltens beboere slog i 1923 en anden beboer ihjel men hævdede, at offeret selv var kravlet op i et træ og havde hængt sig. I september 1923 forsvandt den 34-årige Edvard Rasmussen fra Ebberødgaard, hvor han havde været anbragt i to års tid. Det vakte imidlertid ikke den store opmærksomhed hos ledelsen på arbejds- og plejehjemmet for voksne. Det skete så

ofte, at en beboer for en stund smuttede fra hjemmet.

Noget mere opsigt vakte det brev, som anstaltens overlæge Professor Friis, onsdag den 23. september 1923 modtog fra en anden af anstaltens – ligeledes forsvundne – beboere, den 23-årige Carl Otto Sørensen. Det var sendt fra København. Og heri var bekendelsen af et mord. "I sorte Muld paa Anstaltens Grund, paa Thyringen imellem det tætte Buskads af Grantræer, Bregner, Mos og Rødder, der hviler en næsten uskyldig Person, som er bleven dræbt, først hængt med et en kvart Tomme tykt Hempereb, Torsdag den 6. september Kl. 4,25 Eftermiddag," hedder det således i brevets indledning.

Om fredagen skar morderen Edvard Rasmussen ned fra bøgetræet, slæbte ham ind i Fredsskoven i nærheden af Ebberødgaard, og søndag fandt en nødtørftig begravelse sted. "Som Bevis for sandfærdig Udtalelse, bevidnes der med edsvoren Udtalelse, at Ligets Fødder stikker op af den for korte og uindviede Grav," skriver Carl Otto Sørensen videre i brevet. "Han ville selv"

Og ganske rigtigt. Professor Friis fandt sammen med en kollega liget af Edvard Rasmussen, og en større politijagt, der tæller op imod 100 opdagere og betjente, sættes ind. Det lykkedes da også hurtigt at pågribe morderen i Kongelunden på Amager. Omkring motivet skrev Carl Otto Sørensen afslutningsvis i brevet til Professor Friis, at "Grunden dertil rager hverken Dem eller nogen andre, den holder jeg privat for mit eget Sindsbillede," men under forhøret kommer det blandt andet frem, at morderen var sur på den afdøde, fordi "han gav saadan nogle underlige Lyde fra sig om Natten og forstyrrede Natteroen paa Stuen."

Men i sidste ende skulle Edvard Rasmussen ifølge Carl Otto Sørensen selv have ønsket at dø, da han var ked af at være på Ebberødgaard. Det havde de to snakket om. "...jeg spurgte ham da, om han ikke var ked af at være på Anstalten. Det sagde han Jo til, og jeg spurgte, om han aldrig havde tænkt paa at aflive sig. Det sagde han ogsaa jo til. Men, tilføjede han, det var ikke saa nemt at komme til. Jeg spurgte da, om jeg ikke skulde hjælpe ham og skaffe ham Materiale – det Ord brugte jeg ikke, jeg sagde rent ud et Reb. Hertil svarede han hverken Ja eller Nej. Rebet havde jeg taget i Maskinhuset og lagt til Side Aftenen i Forvejen. Jeg haabede nemlig at faa lokket ham paa det. Jeg bandt Rebet i et Træ i 4 Alens Højde og lavede en Løkke. Rasmussen klatrede selv op i Træet. Han satte sig paa en Gren, lagde selv Løkken om Halsen og lod sig falde ned," forklarede han sigtede i forhøret.

Det viste sig, at Carl Otto Sørensen tidligere, da han var blot 12 år gammel, havde været mistænkt for at have dræbt en lille pige i Fælledparken ved at skubbe hende i et vandhul.

Hustruen

Albert er viet til Wilhelmine Frederikke Louise Jensen – I dagligdagen kaldes hun Ville

I 1940 bor ifølge Kraks vejviser på adressen Amager Fælledvej 3- hun tituleres som professorinde (Kraks vejviser, personregister, 1940, s. 1054) – folketælling 1940 fortæller at også datteren Dagny bor på samme adresse. Dagny er kontorassistent i ”Det statistiske departement” (Folketælling, 1940)

I den gyldne bog om danske kvinder er der en beskrivelse af Ville: (Rode, 2018)

Ville var medlem af Birkerød sogneråd fra 1909-21, af direktionen for forsørgelsesanstalten ”Brønsholmdal”, af Frederiksborg Amts Dameafdeling for Røde Kors’s bestyrelse. Æresmedlem af Røde Kors og venstreforeningen siden 1925. Stifter af og siden 1925 Æresformand for Dansk Kvindesamfund, Birkerød Kreds; Formand i repræsentantskabet for damekredsen for Tønder Kniplinger, Medlem af Christiansborg Slotsogns Menighedsråd siden 1932. Valgt som suppleant 1918-25 i Venstres 2. landstingskreds, opstillet af Venstre som kandidat til folketinget i 1932

Ville Friis er død 5. januar 1954 og begravet fra Frederiksberg kirke 9. januar – hun bor ved dødsfald Willemosesgade 37 (Kirkebog, Frederiksberg, døde kvinder, 1952-1954, s. 198). Nekrolog: Hun dør kort efter sin 90 års fødselsdag i 1954 og begravet fra Frederiksberg Kirke (Tidende, 1954)

Alberts forældre – Albert og Inger Marie

Albert fader havde samme navn nemlig Albert Henriksen Friis

Albert (senior) var født 22.oktober 1815 i Marstal som søn af skipper Christen Henriksen Friis og hustru Maren Hansdatter Thorsen: Albert er død 18. august 1905 i Marstal

I skiftet efter faderen 1.11.1905 (Ærøskøbing og Ærø By- og herredsfoged, skifteprotokol, 1904-1912, s. 236) angives at Albert har siddet i uskiftet bo efter hustru Inger Marie og at arvinger er:

- Albert Henriksen Friis, Professor Ebberødgaard pr Birkerød
- Albertine Christine gift med skibsreder Hans H. Nagel, Marstal landsogn
- Hansine Eline gift med skibsfører Anders Rasmussen, Marstal
- Styrmand Christen Henriksen Friis, død 1884,
 - hans livsarvinger:
 - Albert Henriksen Friis, styrmand i Marstal
 - Martin Christensen Friis, styrmand i Marstal landsogn
 - Albert Clausen Friis, skomager i Ommel,
 - Inger Marie Friis gift med styrmand Claus Rasmussen, Ommel
 - Jørgine Rasmine gift med styrmand Carl Rasmussen, Marstal

Albert 1815-1905 – fra Spare- og lånekassen i Marstal 1822 - 1922

Inger Marie og Albert med barn og barnebarn - billede fra Marstal søfartsmuseum, arkiv

i Sørulle for Marstal 1861 angives Albert med løbenummer 48, 45 år gl. (39-25.2.43), gift og har 3 børn

Medlem af Marstal havnekommissionen i Marstal fra 1. marts 1875 til 1. april 1880. (Kroman, 1928)

Skipper, ejede i 1865 jagten "De 5 søskende", 26 1/2 LST (Kroman, 1928, s. 346)

Nævnes som ejer af flere skibe i "Ærøsejlskibe". (K. Holm Petersen, 1958)

Gravsten Marstal gamle kirkegård – Inger Marie og Albert

Nævnes som regnskabsfører i Spare- og lånekassen i Marstal 1875-1889, medlem af bestyrelsen for samme 1867-74 og 1890-95 (Spare- og lånekassen i Marstal 1822-1922, 1922, s. 57)

Albert er viet 15.januar 1841 i Marstal til Inger Marie Rasmussen
Inger Marie er født 14.juni 1817 i Marstal som datter af daglejer i Marstal Jørgen Rasmussen og hustru Ellen Marie Hansdatter. Hun er død 20.marts 1894 i Marstal.

Inger Marie og Albert får flg. børn:

- Maren Født 02.09. 1841
Død 06.01. 1866, Marstal (24 år gl)
- Ellen Marie Født 04.12.1844, død 26.3.1847 (2 ½ år gl)
- Albertine Christine Født 09.10. 1846, død 14.10.1928,
Danmarksgade, enke efter skibsfører
Hans Hansen Nagel
- Christen Henriksen Friis Født 10.05. 1849, styrmand i Ommel, død

Skifte 12.6. (Ærøskøbing og Ærø By- og herredsfoged, 1878-1886, 1884, s. 499)- matros Christen Henriksen Friis, f. i Marstal i 1849, den 18. april er afgået ved døden i Shoreham – efterlader intet til skifte
Overleveringen fortæller at han er død ombord på skonnertbrig "Ino" den 18. april 1884 ved et ulykkestilfælde. Han er begravet i Shoreham by Sea på den engelske sydkyst 21. april samme år. Ifølge overleveringen faldt han ned fra masten (måske led han af epilepsi).

Christens børn: Martin, Jørgine, Inger Marie og Albert Clausen Friis og foran Albert (som også hedder Henriksen Friis)

- Jørgen Rasmussen Friis Født 05.10.1851, død. 23.6. 1882, Sølvgade som ugift skipper (30 år)
- Inger Marie Født 19.11.1853, død 03.09 1866, Marstal (12 år gl)
- Albert Henriksen Friis Født 25.11. 1857, død 31.1.1929 i København professor i meningitis og chef på Ebberødgård
- Hansine Eline Født 11.05.1861, viet 15.1.1889 i Marstal til skipper Anders Eriksen Rasmussen i Kraghæs. Hun er død 10.12.1955, Sølvgade 20, Marstal

En pudsighed: Christen Henriksen Friis får to sønner der begge døbes Albert – forklaring: Navneskikken er jo af først skal drengens farfar opkaldes (det var Albert Henriksen Friis) og så skulle næste drengs morfar opkaldes (det var Albert Clausen) – derfor to sønner med navnet Albert – det er jo simpel logik

Huset i Sølvgade i Marstal

Albert barndomshjem er Sølvgade nr. 22 (matr. 425)
Albert Henriksen Friis (senior) køber huset Sølvgade 22
12.3.1854 (marstallere.dk, ejendoms historie, 2021) og har
det til sin død i 1905. Den 22.11. 1905 sælger arvingerne
huset til skibsfører Hans Hermansen
Sølvgade 22 ejes i dag (2021) af Flemming Boye som har
udarbejdet og vedligeholder den store database
"marstallere.dk"

*Sølvgade 22 omkring år 1900 –
Flemming Boye*

*Sølvgade 22 som det ser ud i dag (2021) –
Flemming Boye*

Ligeledes
køber Albert
Henriksen
Friis (senior)
27.5.1889
nabohuset
Sølvgade 20
som herefter
straks 16.8.
1890

videresælges til svigersønnen Anders Eriksen Rasmussen
(gift med Hansine Eline Friis)

I perioden fra 1838-1876 ejer Albert Henriksen Friis også
huset beliggende Brøndstræde 2 (Havnegade 10) matrikel
488. Dette hus overtager han fra faderen Christen
Henriksen Friis (1785-1837) som igen har overtaget det fra
dennes fader Henrik Albertsen Friis (1742-1800)

Skibene

Her kommer en kort beskrivelse af de skibe som Albert Henriksen Friis (senior) ejede eller var partsreder i – måske var han involveret i flere skibe

A. H. FRIIS, topsejlskonkonnert opkaldt den gamle Albert Henriksen Friis: ejet af svigersønnen Anders Eriksen Rasmussen som var gift med hans yngste datter Hansine

Bygget i 1903 af skibsbygmester Niels Jensen, Marstal, 110 tons. Sejlede mest i Nord- og østersøen med enkelte rejser til Færøerne men fra januar 1915 gik det hovedsagligt på længere rejser til Middelhavet eller over Atlanten. Flere gange havde tyske undervandsbåde været ude efter skibet som da også til slut blev deres offer. Det skete i maj 1917 syd for Færøerne hvortil A.H. Friis var sluttet med en ladning salt. Kaptajn H.L.Hansen skriver om skibets sidste dage. Se også Ærø sejskibe (K. Holm Petersen, 1958, s. 30)

”Forlist 1917-05-24 på rejse fra Setubal til Trangisvåg med salt. Sænket i Atlanterhavet på position 60-24 N og 006-16 W af tysk ubåd med bomber anbragt i skibe” – se også Register over danske handelsskibe mm (Marcussen, u.d.)

INO, Skonnertbrig

på 144 tons, bygget 1870/71 i Nysted hos F. Sparre til M. Clausen, Nakskov, solgtes 1883 til Albet H. Friis, Marstal. I 1895 er Hans Hansen, Marstal bestyrende reder og i feb.1902 Morten R Weber, Marstal, som også førte skibet.

Dette solgtes 1911 til Tyskland (K. Holm Petersen, 1958, s. 183)

Det var på dette skib at vores oldefar Christen Henriksen Friis i den engelske kanal faldt ned fra masten og blev slået ihjel 18.4.1884

HERMAN, skonnert

Bygget 1867 hos H.J. Bager til partrederi i Marstal med 3 deltagere: Albert Hermansen Albertsen, Frederik Juhl og Albert Henriksen Friis (Marcussen, u.d.) Sidste år i skibslisten er 1895. (Bemærk at Frederik Juhl og Albert Hermansen Albertsen begge er vidner ved Albert Henriksen Friis's dåb i 1857)

Herman, hækbygget skonnert med fladt spejl. Bygget 1866/67 i Marstal af H.J.Bager. Tilhørte først Frederik Krull og A.H.Albertsen men i perioden 1867-70 (i hvert fald) med 1/3 hver Albert Hermansen Albertsen, laus Christensen Eriksen og Albert Henriksen Friis (K. Holm Petersen, 1958, s. 170)

DE FEM SØSKENDE, jagt

Bygget 1837 af J. Larsen i Svendborg og hovedrepareret i 1867 i Marstal hos L.J. Bager og Tilhørte partsrederi med skipper Albert H.H. Albertsen med 1/2 part og skipper A.H. Friis med 1/2 part.

Fra 1875 kaptajn og fører A. Henrichsen Friis, Marstal, eneejer.

Solgt 1876 til Kaptajn og fører Rasmus Christensen Boutrup, Marstal.

Forlist 7.11.1882 på ballastrejse fra Æbeløen til Allinge. Skibet landsat ved Jasmund i Østersøen pga. lækage. Skibet blev vrage.

Ved forliset blev besætningen bjærget i egen båd på nær kokken, der dagen før forliset var faldet over bord og druknet (Marcussen, u.d.)

EMILIE, skonnert

100 tons, bygget 1811 i Svendborg og ombygget 1876 i Marstal. Tilhørte A.H. Friis Marstal (K. Holm Petersen, 1958, s. 114)

Referencer

- Anmeldelse til Handelsregistret.* (1918).
- Berlingske politiske og advertisementstidende.* (1905, 25. august).
- Folketælling.* (5. November 1940). Hentet fra Folketælling, København, Amager Fælledvej:
- Folketælling, Frederikssundsvej, Utterslev.* (1885). København.
- Folketælling, København, Borups Alle, Frederiksberg.* (1925).
- Folketælling, Nørre Voldgade .* (1880). København.
- Holmens kirkebog, døde.* (1923-1935).
- Hvam, T. (1993). *Ebberødgårds historie.* Birkerød Lokalhistoriske Arkiv og Museum.
- K. Holm Petersen, K. L. (1958). *Ærø sejlskibe.* Skandinavisk Bogforlag.
- Kirkebog Svt. Johannes sogn, fødte.* (1861-1869). Hentet fra Kirkebog Svt. Johannes sogn, fødte.
- Kirkebog, Birkerød.* (1906-1913).
- Kirkebog, Frederiksberg, døde kvinder.* (1952-1954). Hentet fra Kirkebog, Frederiksberg, døde kvinder.
- Kirkebog, Skt. Stefan, fødte og viede.* (1892-1903). Utterslev.
- Kjøbenhavns Amts Avis, Konservativt organ for Gentofte og Lyngbykredsen.* (1921-1943).
- Kraks blå bog.* (1910). <http://runeberg.org/img/blaabog/1910/0122.1.jpg>.
- Kraks vejviser, personregister.* (1940).
- Kroman, E. (1928). *Marstal søfart indtil 1925.* Marstal søfartsmuseum.
- Marcussen, J. (u.d.). *Register over danske handelsskibe mm.* Hentet fra Register over danske handelsskibe mm: <http://www.jmarcussen.dk/maritim/skibsliste/index.php>
- Marstal kirkebog, fødte mænd .* (1851-1865).
- Marstal kirkebog, fødte side 56.* (1851-1866).
- Marstal kirkebog, konfirmerede, side 7.* (1871-1891).
- Marstallere.dk, ejendomshistorie.* (2021). Hentet fra marstallere.dk, ejendomshistorie.
- Ostenfeldt, I. (u.d.). *Dansk biografisk leksikon.*
- Politiets registerblade.* (1912).
- Rode, E. (2018). *Den gyldne bog om danske kvinder.*
- Ruderdal Avis.* (2008, 20 maj).
- Spare- og lånekassen i Marstal 1822-1922.* (1922). Andelsbogtrykkeriet i Odense .
- Stadtfeldt, A. (1887). *Københavns Fødselsstiftelse 1787-1887.* København: J.H. Schultz.
- Tidende, F. A. (12. Januar 1954). *Frederiksborg Amts Tidende.* Hentet fra Frederiksborg Amts Tidende:
- Ærøskøbing og Ærø By- og herredsfoged, 1878-1886.* (1884).
- Ærøskøbing og Ærø By- og herredsfoged, skifteprotokol.* (1904-1912).

